

Z NAŠICH REVUÍ

Zeměměřičský věstník.

Roč. 1928, čís. 1—2.

O učebnici Černochové a Hejdové: „Nauka o terénu a jeho zobrazování“, kterou vydal náš ústav 1927, píše shora uvedený věstník:

Význační důstojníci-topografové vojenského zeměpisného ústavu, plukovník Černoch a podplukovník Hejda, zpracovali v uvedené knize za součinnosti profesorů Lásky, Pantoflíčka, Salamona, docenta Gartnera a jiných odborníků obsáhlý materiál, spadající v obory geodesie, kartografie a geologie, majíce při tom na zřeteli hlavní cíl: vydati dílo, které jako učebnice pro vojenskou akademii podati má důstojníkovi koncentrované poznatky o mapách a skizzách, nebo základ pro přípravu k detailním pracím topografickým.

S tohoto hlediska pozorováno podařilo se autorům vypravit knihu s výsledkem velmi pěkným, zvlášť uvážíme-li, jak poměrně nepatrnou měrou věnovala se dosud česká odborná literatura systematickému vyprávění úkonů topografických, svěřovaných do převratu personálu, vybíranému výhradně z řad nadaných k tomu důstojníků.

Úvodními kapitolami k hlavnímu tématu knihy, t. j. nauce o terénu a jeho zobrazování, dán jest spis odborně pedagogicky ráz. Ve stati samostatné je stručně a výstižně načrtnut vývoj kartografie od dob nejstarších po naše časy, při čemž vhodně jsou zmíněny význačné práce české. Další stati vykládají pojmy plán,* mapa, měřítko, mapa geografická a topografická, dále pojem zeměkoule ve smyslu geodetickém, zeměpisných souřadnic a čtvercové sítě, jakož i principy hlav-

ních zobrazovacích metod geografických map.*)

Následující kapitoly ličí význam jednotlivých složek situace a terénu pro vojenskou činnost, poučují o metodách, kterými se dosahuje znázornění tvárliivosti povrchu (kotování, vrstevnice, šrafování, tērkování atd.) a popisují typičnost jednotlivých terénních tvarů. Připojené obrazy jsou velmi dobře voleny a zvyšují účinnost psaného slova. Česká terminologie, nově přehlednutá a jazykově bezvadná, bude jistě od nynějška s to odstraniti neuspořádanost v pojmenování tvarů terénních. V přidružené stati stručně je pojednáno o souvislosti topografie s naukou o složení a stavbě zemské kůry a silách, které ji mění.

Obsažná kapitola o měření v terénu (základy měřičství též zvaná) shrnuje základní poznatky pro detailní měření topografické. Měření fotogrametrické je načrtnuto v míře skrovné, aby vojenský akademik aspoň v nejnnutnější míře byl orientován o jeho podstatě. Podobně stať o rozmnožování map spokojuje se přehledným popisem různých metod reprodukčních. Několik kapitol je věnováno detailnímu popisu drobných, ale důležitých úkonů důstojníka, jemuž čtení map domácích i cizích, užívání busol, zhotovování náčrtků a p. jest naprostou nezbytností při služebních úkonech mírových i válečných.

Dílem Černochoým-Hejdovým jsme konečně získali postrádanou pomůcku, která soustavně zpracovává materiál, shrnovanou pod pojmem topografických prací. Kniha pěkně typicky vypravená s obrazy v textu i zvláštními přílohami pečlivě volenými, zaslouhuje rozšíření i mimo vojenské kruhy, především mezi kolegy, a to jak těm, kdož studují zeměměřičské inženýrství, tak i praktiky, kteří se topografickými úkony zabývají, nebo zabývati mohou.

Ing. J. Růžicka.

*) Definice plánu je podána takto: „Plán je rovinný obraz, podobný geometricky horizontální (generalisované a zidealisované) situaci krajiny, která je plošně menší než 200 km².“

*) Název mapa je užito též pro katastrální elaboráty měřičské, neboť jako celky „jsou vzhledem k plošné velikosti zobrazených území mapami geografickými“.